

La Pau d'Utrecht i l'11 de Setembre de 1714

1. El Tractat de Pau d'Utrecht (1713)

França i Anglaterra van protagonitzar les converses de pau que, iniciades ja l'any 1711 d'una manera secreta, es van acabar en el **Tractat d'Utrecht** de 1713. Segons aquest tractat, Carles d'Àustria va obtenir una part substancial dels territoris de la Corona d'Espanya: *Flandes, la Llombardia, Nàpols i Sardenya*. Anglaterra conservava Menorca i Gibraltar, que havien ocupat durant la guerra, i obtenien importants concessions per poder comerciar amb l'Amèrica Espanyola. Savoia aconseguí el control de Sicília.

I, de Catalunya, què se n'havia fet? El "cas dels catalans" es discutí a Utrecht, sense que aquests prenguessin part a la discussió. Felip V va ser reconegut pels seus enemics com a rei dels territoris de la Corona d'Espanya a la Península Ibèrica; per tant, li tocava d'ocupar Catalunya.

És cert que els anglesos s'havien compromès a Gènova (1705) a defensar els privilegis polítics del Principat. Però a Utrecht es va veure ben clar que el rei Felip V volia una **rendició sense condicions dels catalans** i que el govern anglès no aniria gaire lluny a l'hora de defensar els privilegis de Catalunya.

En realitat, tot es reduí a fer constar, en una de les clàusules del Tractat d'Utrecht, que Felip V oferiria als catalans una amnistia¹ i els mateixos privilegis polítics que tenien els habitants de Castella. D'acord amb el Tractat d'Utrecht, l'últim virrei nomenat per Carles d'Àustria, el príncep de Stahremberg, i les seves tropes van abandonar Catalunya al començament de l'any 1713.

2. La resistència de Barcelona (1714)

A mitjan juny de 1713 tot el territori català era ja ocupat per l'exèrcit de Felip V, llevat de la ciutat de Barcelona i la plaça forta de Cardona.

¹ Del grec *amnestia*, oblit. Acte del poder sobirà que atorga l'oblit o el perdó general de tota una categoria de delictes

Un cop més, Barcelona decidiria, per tot Catalunya, “el que calia fer”. La Diputació² convocà la **Junta de Braços**³ i durant vuit dies els seus membres van deliberar sobre si calia capitular o bé continuar la resistència davant Felip V. Els membres del *braç eclesiàstic*, al·legant que es tractava d'un problema militar, no es van pronunciar.

Una part del *braç militar* creia que calia iniciar les negociacions amb el duc de Popoli, cap de l'exèrcit de Felip V al Principat. Però el *braç reial*⁴, que en aquesta ocasió reflectia la mentalitat de les classes populars de Barcelona, s'inclinava per tirar endavant la lluita.

La Generalitat no creia que fos factible aquest tipus de resistència, però les votacions del braç reial (78 vots favorables a la resistència i 45 de contraris) arrossegà el braç militar, que votà com el reial. El 9 de juliol de 1713 la Generalitat assumí la decisió de la Junta de Braços i es decidí per la **resistència armada** davant de Felip V.

Encara que es van produir intents perquè les comarques ja ocupades per les tropes del rei es revoltessin, aquests no van tenir gaire èxit. Ben aviat es va veure que la resistència es reduïa a la ciutat de Barcelona; motiu pel qual, el protagonisme el va prendre el *Consell de Cent*⁵.

En arribar l'any 1714 el rei Lluís XIV de França reforçà amb el seu exèrcit les tropes del seu nét que atacaven Barcelona. El **setge de la ciutat**, dirigit pel duc de Berwick, s'allargà encara fins a l'estiu de 1714; finalment, el dia 11 de setembre, quan els exèrcits borbònics ja entraven a la ciutat, Antoni de Villarreal, comandant de les tropes de Barcelona, donà l'ordre de capitular.

² Creada l'any 1359, era l'òrgan permanent més representatiu del Principat, que vetllava pel compliment de les constitucions i altres lleis catalanes.

³ Organisme sense capacitat legislativa que assessorava els diputats en circumstàncies excepcionals

⁴ Representava les ciutats. Durant els períodes 1700-1713 hi van anar entrant grups populars inferiors com menestrals i pagesos.

⁵ Institució de govern a la ciutat de Barcelona establerta al segle XIII que va perdurar fins al segle XVIII. El seu nom té l'origen al nombre dels seus membres, que eren cent.